

LU HYIAO-TS

路孝子

VU-TS SÖN-TSIANG

父子算账

IH-PE TSIU

一杯酒

SE-LAH TENG HÆN-NAH

虽拉等喊哪

ZÔNG-HÆ

上海

1869.

LU HYIAO-TS

路孝子

Zin kyi-jih nyin læ Hwô-gyi koh yiu ih-go nyü-nying kyiao-leh Kô s-meo nyin-kyi s-jih
前几十年，来花旗国，有一个女人，叫勒嘉师母；年纪四十

to-tin læ ih-go hyiang-ts'eng li-hyang zo siao shü-vông kao-kao siao-nying doh shü
多点；来一个乡村里向坐小书房，教教小人读书。

Yiu ka ih-nyih Kô s-meo k'en-kyin ih-go jih-nyi-sæn shü siao-nying tseo-ko meng-meng Kô s-meo
有介一日，嘉师母看见一个十二三岁小人走过，问问嘉师母

z-ka wô Ng yiu za-bæn ka feh Hao-peh ngô dzaen liang dong-din
是介话，「尔有柴月解弗？好拨我赚两铜钿。」

Kô s-meo we-teh gyi z-ka wô Ngô za long-tsong z ngô-go ling-sô-kô ih-go lao-den
嘉师母回答其是介话，「我柴，拢总是我个邻舍家一个老头

ka-go
解个。」

Keh siao-nying z-ka wô 'Ô-üô Keh-tsao dza-yi ni S-meo meng gyi soh-go
箇小人解是介话，「嘎嘅^[1]！箇遭咋拈呢？」师母问其「啥个

z-ken
事干？」

[1] 此处 1852 版为 Ôh-yüô

Keh siao-nying z-ka wô Ngô vu-lao ngæn-tsing hah-de ngô meo-lao bing yi hyüong-hyüong kæn
箇小人是介话，我父老眼睛瞎了^[1]，我母老病又凶凶间，
Ngô kyih-mih tseo-c'ih-læ z'-eo ah-lah ah-me læ-tih k'oh zông k'ong-p'ô ah-lah meo-lao bing ve hao Ngô
我今未走出来时候，阿拉阿妹来的哭，尚恐怕阿拉母老病好。我
zi ziah-z hao dzæn-tin dong-din cong do-nying pô-feh-neng-keo keh-lah kyih-mih sing-siang tao nying-kô oh-li ky'i
自若是好赚点铜钿供大人，巴弗能够；箇拉今未心想到人家屋里去
ka-ka za-bæn K'o-sih Tseo-leh pun-pun-jih-nyih m nying iao ngô ka
解解柴爿。可惜！走了半半十日唔人要我解。

[1] 此处 1852 版错印为 heh-de

Ka wô-ts ziu ngæn-li beh-c'ih jih-dzæ k'o-lin-siang Kô s-meo k'en gyi ngæn-li beh-c'ih k'en
介话仔，就眼泪浮出，实在可怜相。嘉师母看其眼泪浮出，看
gyi lang-lang t'in-kô i-zông c'ün-leh boh-boh-go nying kwah-kwah læ-tih teo ziu eo gyi tseo-tæn-tsing-læ
其冷冷天家衣裳穿勒薄薄个，人刮刮来的抖，就诬其走带进来，
ho-lu pin-yin zo-ih-zo meng gyi we du-kyi feh Keh siao-nying z-ka wô Ngô feh-da-li
火炉边沿坐一坐。问其会肚饥弗？箇小人是介话，「我弗大里
du-kyi zô-nyih tsiu-ko ngô yiu-tin fæn-jü ky'üoh-ko de
肚饥。昨日^[1]昼过我有点^[2]番薯吃过了。」

[1] 此处 1852 版为 zô-nyi

[2] 此处 1852 版为 yiu liang

Kô s-meo meng gyi z-ka wô Yia-væn ni Gyi wô M-neh ky'üoh-ko
嘉师母问其是介^[1]话，「夜饭呢？」其话，「唔得吃过。」
S-meo meng gyi T'in-nyiang-væn ng iao-bông yia m-neh ky'üoh-ko Keh siao-nying we-teh gyi
师母^[2]问其，「天亮饭，尔要防也唔得吃过^[3]？」箇小人回答其
ka wô Keh tao m-iao-teh-kying mæn-mæn hao ky'üoh ngô meo-lao teng ngô wô-ko-de gyi z-ka
介话，「箇倒唔要得紧；慢慢好吃。我母老等我话过了，其是介
wô Ah-fah tsih-kwun gying-lih tso z-ken i-jing Tsing Jing-go dao-li tso-nying ka T'in-Vu pih-ding
话，阿发！^[4]只管勤力做事干，依顺真神个道理做人；介天父必定
we tsiao-kwu ng-noh tsih-leh oh-li z-ken ih wô-ky'i-læ sing-li jih-dzæ feh-tsiao dza næn-ko
会照顾尔依，只勒屋里事干一话起来，心里实在弗照咋难过。」

[1] 此处 1852 版为 ka，缺 z 一字

[2] 此处 1852 版多 yi 一字

[3] 此处错印为 ky'üôh-ko

[4] 此处 1852 版多 ng 一字

Kô s-meo yia ngæn-li c'ih z-ka wô 'Æ Ng-noh siao-nying tao hao dæn-ming bih-nying
嘉师母也眼泪出，是介话，「噍！尔依小人倒好。但明别人
k'eng pông-dzu ng feh-k'eng pông-dzu ng ngô pih-ding we teng ng ky'i tang-sön-kyi k'en
肯帮助尔，弗肯帮助尔，我必定会等尔去打算记看。」

Ziu tao tsao-keng-li ky'i-de do-leh ih-ngæn mun-deo ih-ngæn nyüoh peh gyi ky'üoh
就到灶跟里去了，驮勒一眼馒头，一眼肉拨其吃。

Keh siao-nying z-ka wô To-zia s-meo t'eo-p'ô s-meo k'eng shih-wô peh ngô do-tao oh-li
箇小人是介话，「多谢师母。偷怕师母肯说话，拨我驮到屋里
ky'i Tsih-leh s-meo feh-tsiao yiu ling-sô-kô iao nying ka za-bæn m-teh
去。只勒师母弗照^[1]有邻舍家要人解柴爿吃得？」

[1] 此处 1852 版为 feh-tsiao s-meo

Kô s-meo z-ka wô Fông-sing ngô tsao-keng 'eo-deo yiu-ho za-bæn læ-kæn ng hao ky'i
嘉师母是介话，「放心。我灶跟后头，有伙柴爿来间，尔好去
ka ngô we coh kong-din peh ng Keh siao-nying wô To-dzing to-dzing s-meo Ziu kw'a-kw'a
介；我会给工钿拨尔。」箇小人话，「多承多承师母。」就快快
peng-tao tsao-keng 'eo-deo ky'i ka za-bæn ky'i-de
奔到灶跟后头去解柴爿去了。

Kô s-meo 'eo gyi læ-tih ka ziu c'ün-leh nga-t'ao ta-leh mao-ts tao ling-sô-kô oh-li
嘉师母候其来的介，就穿勒外套，带勒帽子，到邻舍家屋里
ky'i-de wô-hyang gyi-lah dao Keh-go siao-nying tsæ hao m-neh-de nyin-kyi se ky'ing we
去了，话向其拉道。「箇个小人，再好旣得了；^[1]年纪虽轻，会
ka hyiao-jing we ka pò-kyih jih-dzæ næn-teh næn-teh ah-lah ing-kæ pông-ts'eng gyi kyi
介孝顺，会介巴结^[1]，实在难得，难得。阿拉应该^[2]帮衬其记。」

Ling-sô-kô long-tsong z-ka wô Ng-go shih-wô z-go z-jün kæ pông-ts'eng gyi Kô
邻舍家拢总是介话，「尔个说话是个；自然该帮衬其。」嘉
s-meo-go ling-sô-kô ziu teo-long liang-sæn kw'e fæn-ping song-peh Ah-fah yiu ih-go nying do-leh mun-deo yiu
师母个邻舍家就兜拢两三块番饼送拨阿发。有一个人驮勒馒头，有
ih-go do-leh ih-bing ngeo-na wa-yiu ih-go do-leh jih-to hao-hao bing-ko ih-tsah do-do læn peh
一个驮勒一瓶牛奶，还有一个驮勒十多好好苹果。一只大大篮拨
gyi-lah tsi-mun-de eo Ah-fah ta-tao oh-li ky'i kao-fu tia-nyiang
其拉满满了；诶阿发带到屋里去，交付爹娘。

[1] 此处 1852 版为 nyin-kyi se-tsih ka-ky'ing, wa we ka hyiao-jing, wa we ka pô-kyih

[2] 此处 1852 版为 z-jün kæ

[3] 此处 1852 版错印为 gyi-leh

Ah-fah feh-jün feh-k'eng do gyi wô Ngô bing feh-z t'ao-væn neng-s peh ngô sang-weh
阿发佛然弗肯驮；其话，「我并弗是讨饭。能使拨我生活
tso-tso dzæn-tin dong-din zi ky'i ma tong-si peh do-nying ky'üoh
做做，赚点铜钲，自去买东西拨大人吃。」

[1] 此处原文错印为 ky'öuh

Kô s-meo teng gyi wô Keh-go shih-wô keh-zông vong kông-de ng-go meo-lao sang-bing-kæn
嘉师母等其话，「箇个说话，箇晌留讲了；尔个母老生病间；
teng ng dzæn-tsing-læ læ-feh-gyi-de Ng do-leh-ky'i z-de ngô ming-tsiao wa iao zi tao ng-go
等尔赚进来，来弗及了。尔驮勒起，是了；我明朝还要自到尔个
oh-li ky'i mông-mông ng-go meo-lao
屋里，去望望尔个母老。」

Ah-fah ky'ih-leh keh-tsah læn kyü oh-li ky'i-de ih tseo-tsing meng-k'eo den pô Kô s-meo shih-wô
阿发挈勒箇只篮归屋里去了；一走进门口头，把嘉师母说话
long-tsong wô-hyang tia-nyiang dao yi pô song-læ-go tong-si yang tang-yiang do-c'ih-læ peh ah-nyiang k'en
拢总话向爹娘道；又把送来个东西，样打样驮出来拨阿娘看，

Ah-fah-go ah-tia z-ka wô Ah-fah ngô k'o-sih z hah-ts feh neng-keo k'en-kyin keh-sing
阿发个阿爹是介话，「阿发！我可惜是瞎子，弗能够看见箇星
hao-hao eng-nying ng-noh ih-sang ih-si ih-ngæn m-nao mông-kyi Ziu teng Ah-fah-go ah-nyiang z-ka
好好恩人。尔依一生一世一眼睃得好忘记。」就等阿发个阿娘是介
wô Ah-lah jih-dzæ ing-kæ zia-zia T'in-Vu-go do-do eng-we ing-we gyi s-peh ah-lah ka hyiao-jing
话，「阿拉实在应该谢谢天父个大大恩惠；因为其赐拨阿拉介孝顺
ih-go ng-ts feh-jün keh-sing hyü-to hao tong-si kyih-mih-ts 'ah-li læ ni Ah-fah-go ah-tia
一个儿子。弗然箇星许多好东西，今末子何里来呢？」阿发个阿爹
ziu ts'æn-nyien-kyi zia-zia T'in-Vu we-leh keh-sing song-læ-go tong-si yi we-leh T'in-Vu s-peh gyi ka
就忤念记，谢谢天父，为了箇星送来个东西；又为了天父赐拨其介
hao ih-go ng-ts
好一个儿子。

Keh-go z-ken næn-kæn yi-kying s-jih-to nyin de   Ah-fah yin-dzæ Hwô-gyi koh yi-kying tso
箇个事干难间已经四十多年了   阿发现在^[1]花旗国已经做
en-ts'ah-s ko-de nying-kô tu ngao gyi nying cong-sing 'eo-dao   Gyi ah-tia-go veng-deo-teng ts'ao-ts-hwô yi-kying
按察使过了。人家都傲其人忠信厚道，其阿爹个坟头顶草子花已经
k'æ-leh nyiæn-to nyin-de   Næn-kæn gyi-go ah-nyiang lao-lao-de   tsih-we do-leh æ-dziang læ kao-t'ing do-dông
开了廿多年了，难间其个阿娘老老了，只会驮勒衰杖来高厅大堂
c'oh-kyi c'oh-kyi tseo-tseo   Gyi djông-djông z-ka wô   Deo-tsao-ts nying-kô wô ah-lah gyüong-kw'u dæn-z
戳记戳记走走，其常常是介话，「头遭子人家话阿拉穷苦；但是
keh z-'eo   ah-lah oh-li se-tsih dong-din ky'üih   yia m-neh hao-sôn gyüong-kw'u ing-we ah-lah Ah-fah
箇时候，阿拉屋里虽即铜钿缺，也晓得好算穷苦；因为阿拉阿发
tso ng-ts ka hyiao-jing   ah-lah jih-dzæ pi yiu-lao nying-kô wa yiu-lao
做儿子介孝顺；阿拉实在比有佬人家还有佬。」

[1] 此处 1852 版多 læ 一字

Yin-dzæ keh-t'ah di-fông nying feh eo gyi Ah-fah   long-tsong ts'ing-hwu gyi Lu lao-yia   Se-tsih tso-leh
现在箇埠地方人弗讴其阿发，拢总称呼其路老爷。虽即做勒
kwun   fu-kwe shông-djün   gyi dzing-gyiu dæ ah-nyiang feh-tsiao dza hyiao-jing   teng siao-læ z-'eo
官，富贵双全，其仍旧待阿娘弗照咋孝顺；等小来时候
ih-seh-ih-nyang   Yia djông-djông hyiang zi-go siao-nying ka wô   Jü-ko iao teh-djôh weh-ling-go en-tæn
一色一样。也常常向自个小人介话，「如果要得着活灵个安耽，
[1] si-'eo-go foh-ky'i   tsong z iao æ-kying T'in-Vu   hyiao-jing vu-meo   p'oh-p'oh-jih-jih   pô-pô-kyih-kyih
死后个福气，总是要爱敬天父，孝顺父母，朴朴实实，巴巴结结
tso z-ken   Ng-noh væn-pah siao-nying doh keh-peng shü   m-nao mông-kyi
做事干。」尔依凡百小人读箇本书，晓得好忘记。

[1] 此处 1852 版多 teng 一字

AH-TIA T'I NG-TS SÖN-TSIANG

阿爹替儿子 算 账

Yiu ih-nyih ih-go siao-nying   ming-z kyiao-leh Hen-li   tseo-tsing gyi ah-tia-go   tsiang-vông-li k'eo-k'eo
有一日一个小人，名字叫勒汉利，走进其阿爹个账房里。扣扣
gyi ah-tia læ-tih siu-long tsiang-bu   ze-siu pô tsiang-bu fông-læ   Hen-li-go deo-li   teng gyi hyi-hyi
其阿爹来的收拢账簿；随手把账簿放来汉利个头里，等其嬉嬉。

Keh-go tsiang-bu djong-djong-go Hen-li kying-feh-ky'i gyi ziu gyiu ah-tia do-ko keh-go tsiang-bu
箇个账簿重重个， 汉利经弗起。 其就求阿爹驮过箇个账簿。

Ah-tia do-ko tsiang-bu k'ông-hao-ts Keh-tsao Hen-li teng ah-tia dô-kô kông ih-fæn
阿爹驮过账簿， 园好仔。 箇遭汉利等阿爹大家讲一番。

Hen-li ziu meng ah-tia z-ka wô Tia-tia yüong ka do-do bu-ts zông-tsiang ng feh-tsiao ky'in
汉利就问阿爹是介话， 「爹爹用介大大簿子上账， 尔弗照欠
nying-kô to-siao dong-din yia feh-tsiao nying-kô ky'in ng to-siao dong-din Ngô ts'eng-ts'eng keh-go bu-ts yiu
人家多少铜钲； 也弗照人家欠尔多少铜钲。 我忖忖箇个簿子有
m-ts'in-da-væn tsiang hao zông
唔千大万账好上。」

Ah-tia z-ka wô Keh-z ng ts'eng-dzæn feh-z tsiang-bu do ziu ky'in nying-kô to
阿爹是介话， 「箇是尔忖赚。 弗是账簿大， 就欠人家多；
tsiang-bu siao ziu ky'in nying-kô ky'üih kôh-nying yiu kôh-nying-go sing-siang yiu-teh-go nying ky'in nying-kô leng-ts'in
账簿小， 就欠人家缺。 各人有各人个心想。 有得个人欠人家论千
leng-væn dong-din gyi tsiang ih-pih tu feh-zông keh-cü-ka yia yiu yiu-teh-go ih-ngæn feh ky'in nying-kô
论万铜钲， 其账一笔都弗上； 箇株介也有。 有得个一眼弗欠人家，
gyi tsiang-bu yü-sin be-hao-kæn ka yia yiu
其账簿预先备好间； 介也有。」

Hen-li z-ka wô Jü-wô Dza-we z-ka Ka z wá-go Ziah-z ngô shih-wô ni
汉利是介话， 「谁话？ 咋会是介？ 介是坏个。 若是我说话呢，
ih-ngæn m-neh ky'in nying-kô nying-kô yia ih-ngæn m-neh ky'in ngô iao soh-go tsiang-bu ni
一眼唔得欠人家， 人家也一眼唔得欠我； 要啥个账簿呢？」

Ah-tia z-ka wô Ng ky'in nying-kô feh ky'in nying-kô keh-z m-su-go Ngô wô
阿爹是介话， 「尔欠人家， 弗欠人家， 箇是唔数个。 我话，
yiu-teh-go nying ky'in nying-kô leng-ts'in leng-væn dong-din gyi tsiang ih-pih tu feh-zông ng ziu-z ka-go
有得个人欠人家论千论万铜钲， 其账一笔都弗上； 尔就是介个
nying
人。」

Hen-li z-ka wô Ngô ng ts'eng-ts'eng ngô yiu ky'in nying-kô dong-din m Yiu ih-tsao ngô
汉利是介话， 「我！ 尔忖忖我有欠人家铜钲唔？ 有一遭， 我
ky'in ah-me deo-nyi-pah dong-din yi-kying peh gyi wæn-de næn-kæn ngô pun-pin tu m-neh ky'in nying-kô
欠阿妹头二百铜钲； 已经拨其还了。 难间我半边都唔得欠人家。」

Ah-tia z-ka wô Shü-kæn-zông we-leh feh zông-tsiang yiu hyü-to k'eo-nyih Hen-li
阿爹是介话， 「世间上， 为了弗上账， 有许多口业。 汉利！
ngô yiu-tin nyi-sing zông-k'ong-p'ô ng yia yiu keh-cü-ka mao-bing T'eo-p'ô ng yia yiu ky'in nying-kô
我有点疑心， 尚恐怕尔也有箇株介毛病。 偷怕尔也有欠人家
meh-deo-meh-nao tsa ziah-z peh ngô dzô-c'ih-læ ng dza wô ni
没头没脑债； 若是拨我查出来， 尔咋话呢？」

Hen-li z-ka wô Ngô k'en tia-tia læ-tih kông c'ü-siao shih-wô M nying we dzô ngô c'ih-læ yiu
汉利是介话，「我看爹爹来的讲取笑说话，唔人会查我出来有

dong-din ky'in nying-kô ing-we ngô ih-ngæn tu m-neh ky'in nying-kô
铜钲欠人家；因为我一眼都唔得欠人家。」

Ah-tia z-ka wô Ka-ni ng-go tsiang ngô tao teng ng dzô-dzô siang
阿爹是介话，「介呢，尔个账我到等尔查查相。」

Hen-li z-ka wô Ze-bin ng tia-tia dza ky'i dzô tsong-tsong dzô ngô feh-c'ih yiu tsa
汉利是介话，「随便尔爹爹咋去查，总总查我弗出有债。」

Ah-tia z-ka wô Ka z-de ng zo-tæn-lôh k'en ngô ah-tia sôn-tsiang-go siu-dôn
阿爹是介话，「介是了。尔坐带落，看我阿爹算账个手段。」

Ts'ih-nyin væn-din i-zông din oh-shü-din shoh-siu-din wa-yiu ling-ling-se-se gong-long sôn-læ
七年饭钲，衣裳钲，屋贯钲，束修钲；还有零零碎碎；共拢算来，

ky'iah-leh kyi-pah-kw'e fæn-ping næn-kæn keh-sing-ka tu vong sôn-de Ng wa-yiu ih-go ting-do tsa-cü
却勒几百块番饼。难间箇星介都留算了。尔还有一个顶大债主，

ziu-z T'in-zông Ah-tia Ng ky'in shü-kæn-zông ah-tia-go tsa se-tsih to wa pi-feh-læ ky'in T'in-zông
就是天上阿爹。尔欠世间上阿爹个债，虽即多，还比弗来欠天上

Ah-tia-go tsa ka to Næn-kæn tæm-tsih ng ky'in T'in-zông Ah-tia-go tsa ngô sôn peh ng t'ing t'eo-p'ô ngô
阿爹个债介多。难间单只尔欠天上阿爹个债，我算拨尔听；偷怕我

sôn-dzæn ng hao wô
算赚，尔好话。

Hen-li zi ts'eng-ts'eng z-ka wô Ka sôn-ky'i-læ ngô tsing-tsing væn-kwæn
汉利自忖忖是介话，「介算起来，我真真犯关。」

Ah-tia ziu teng gyi wô T'in-zông Ah-tia peh ng ih-sang ih-si ngæn-tsing we k'en ng-to we
阿爹就等其话，「天上阿爹拨尔一生一世眼睛会看，耳朵会

t'ing siu we dong zih-deo we kông bih-deo-kwun we hyüong ka k'en-ky'i-læ ng ky'in Gyi to-siao tsa
听，手会动，舌头会讲，鼻头管会嗅，介看起来，尔欠其多少债

ni Ng lao-jih kông t'eo-p'ô coh ih-ts'in-liang nying-ts peh ng s-teh ng ngæn-tsing ve k'en ng-to ve
呢？尔老实讲，偷怕给一千两银子拨尔，使得尔眼睛瞅看，耳朵瞅

t'ing siu ve moh zih-deo ve zông bih-deo-kwun ve hyüong ng k'eng feh k'eng
听，手瞅摸，舌头瞅尝，鼻头管瞅嗅，尔肯弗肯？」

Hen-li z-ka wô Tia-tia keh-z feh k'eng-go ziu-z ih-væn-liang yia tu fæ-gyi
汉利是介话，「爹爹！箇是弗肯个；就是一万两！也都勦其。」

Ah-tia z-ka wô Ka k'en-ky'i-læ ngô sôn ng ih-væn-liang nying-ts z feh we-ky'üoh ng Ng ky'in
阿爹是介话，「介看起来我算尔一万两银子是弗委曲尔。尔欠

T'in-zông Ah-tia wa-yiu ih-jiang ziu-z sing-li-go du-dzæ ziang sing-li we p'i-bing we ts'eng-ts'eng
天上阿爹还有一样，就是心里个肚才；像心里会批评，会忖忖，

we tang-sōn we kyi-teh we hwun-hyi we pe-shōng we ô-wōng teng pah-jiang sing-li-go neng-ken
会打算，会记得，会欢喜，会悲伤，会惶惶，等百样心里个能干。

keh-sing-ka tsæ kô ih-væn-liang ts'eo yia-z feh we-ky'üoh ng
箇星介再加一万两凑也是弗委曲尔。」

Hen-li z-ka wô Ka p'a-ky'i-læ ziu-z shü-kæn-zōng ting-to yiu-lao dzin-gyü-li k'òng-tih-go
汉利是介话，「介派起来，就是世间上顶多有佬钱柜里囤的个
nying-ts do læ peh ngô wæn keh-go tsa wa feh-keo
银子驮来拨我还箇个债，还弗够。」

Ah-tia z-ka wô Hen-li mæn-tin mæn-tin ngô wa tsih sōn ky'i-deo-de wa-yiu hyü-to
阿爹是介话，「汉利！慢点慢点。我还只算起头了。还有许多
wa m-teh sōn-djōh Ng we kōng shih-wô-go neng-ken tsæ-ve feh dzih-din Ngô ts'eng-ts'eng we-leh ih-ngæn
还晓得算着。尔会讲说话个能干再舐弗值钿。我忖忖为了一眼
dong-din ng tōn-tōn feh-k'eng tso ô-ts
铜钿，尔断断弗肯做哑子。」

Hen-li z-ka wô Tso ô-ts ziu-z 'en-t'in-ô dong-din tu jü-long-læ peh ngô yia
汉利是介话，「做哑子！就是咸天下铜钿都聚拢来拨我，也
fæ-gyi
勦其。」

Ah-tia z-ka wô Ka-ni ziah iao sōn ng-go tsa keh 'en-t'in-ô dong-din-go su-moh yia
阿爹是介话，「介呢，若要算尔个债；箇咸天下铜钿个数目也
ky'iah-leh kô-zōng-ky'i Wa-yiu ng-noh kyi-sing m-bing m-t'ong keh kæ sōn to-siao dong-din
却勒加上去。还有尔依肌身吮病吮痛，箇该算多少铜钿？」

Hen-li z-ka wô Tia-tia keh shih-wô ngô dzong-læ m-neh t'ing-meng-ko Kyi-sing m-bing
汉利是介话，「爹爹！箇说话我从来晓得听闻过。肌身吮病
m-t'ong z pi væn-jiang tong-si keng-kô dzih-din
吮痛！是比万样东西更加值钿。」

Ah-tia z-ka wô Ka-ni keh-go tsiang-bu ky'iah-leh zōng hyü-to Keh-tsao kōng-tao ng yiu
阿爹是介话，「介呢，箇个账簿却勒上许多。箇遭讲到尔有
ts'ing-kyün yiu beng-yiu yiu tsi-me yiu hyüong-di yiu ah-nyiang teng ngô ah-tia keh-sing
亲眷，有朋友，有姊妹，有兄弟，有阿娘，等我阿爹，箇星
hao-c'ü ze ng zi sōn to-siao ngô hao kô-zōng-ky'i
好处，随尔自算多少我好加上去？」

Hen-li z-ka wô Tia-tia keh-go kô-din z m su-moh-go ze ng dza ky'i sōn tsong
汉利是介话，「爹爹！箇个价钿是吮数目个，随尔咋去算，总
ve sōn-leh t'eo-to
舐算勒透多。」

Ah-tia z-ka wô We-leh Sing-shù-go dao-li peh ah-lah hao hyiao-teh T'in-Vu-go do
阿爹是介话，「为了《圣书》个道理，拨阿拉好晓得天父个大
eng-we zi-go do ze-ky'in Yia-su kyi-ze-go do kong-lao teng t'in-dông-go do foh-ky'i yi feh-tsiao
恩惠，自个大罪愆，耶稣救罪个大功劳，等天堂个大福气，又弗照
hao sôn ng to-siao
好算尔多少？」

Hen-li z-ka wô Tia-tia ka-sing tsa sôn peh ngô
汉利是介话，「爹爹！介星债算拨我！」

Ah-tia z-ka wô Lâ shü-kæn zông m-yiu ih-go ts'ong-ming-go hao-nying feh long-do dzih-din Tsing
阿爹是介话，「来世间上既有一个聪明个好人弗弄大值钿真
Jing-go li-pa-nyih T'eo-p'ô ngô sôn ng væn-pah li-pa-nyih li-hyang keh-sing t'ing-meng dao-li ky'i
神个礼拜日。偷怕我算尔凡百礼拜日里向，箇星听闻道理，去
tao-kao sing-li en-weng-go hao-c'ü keh-go su-moh yia feh-siao
祷告，心里安稳个好处，箇个数目也弗少。」

Hen-li z-ka wô Tia-tia ng ih-yiang tu m-neh ts'o-lôh gyin tang-gyin tu zông-leh ngô-go
汉利是介话，「爹爹！尔一样都旣得错落；件打件都上勒我个
ming'ô
名下。」

Ah-tia z-ka wô Ngô tsiao-dzih sôn tsong z iao ka zông-fah Næn-kæn bih-yiang tu
阿爹是介话，「我照直算，总是要介上法。难间别样都
vong-kông tæm-kông T'in-Vu-go do eng-we ts'a Gyi doh-yiang Ng-ts Yia-su tao shü-kæn-zông læ sô-diao
留讲，单讲天父个大恩惠，差其独养儿子耶稣到世间上来，赦掉
ng-noh-go djong-ze kyi- ng c'ih di-nyüoh peh ng zông t'in-dông Hen-li ziu-z ng yiu ih-ts'in
尔依个重罪，救尔出地狱，拨尔上天堂。汉利！就是尔有一千
shü-kæn-zông-go dong-din nying-ts ky'i wæn keh eng-we-go tsa yia wæn-feh-wun
世间上个铜钿，银子，去还箇恩惠个债，也还弗完。」

Hen-li z-ka wô Tia-tia z-go ng ka-go tsa sôn-peh ngô hao-vong tsæ zông-ts'eo
汉利是介话，「爹爹！是个，尔介个债算拨我，好留再上凑。
ngô zin-deo ts'eng-ts'eng ih-ngæn m-neh ky'in nying-kô keh-tsao ts'eng-læ tsing-tsing yang-yiang tu ky'in-tao-de
我前头忖忖一眼旣得欠人家；箇遭忖来真真样样都欠到了。」

Ah-tia z-ka wô Ngô ziu-z yin-dzæ feh tsæ zông-ts'eo ng-go tsa yi-kying do-do ng
阿爹是介话，「我就是现在弗再上凑，尔个债已经大大。尔
k'o-pi ziang Sing-shü-li sô wô-tih-go keh-go yüong-nying ky'in gyi cü-nying-kô s-væn-liang nying-ts
可比像《圣书》里所话的个箇个佣人，欠其主人家四万两银子；
gyi ih-ngæn m-kao hao wæn Næn-kæn peh ngô p'a-p'a k'en tsiang-bu zông-tih-go tao-ti yiu to-siao Ng yiu
其一眼旣告好还。难间拨我派派看，账簿上的个到底有多少？尔有
weh-tong-go sing-ming yiu we k'en-go ngæn-tsing yiu we t'ing-go ng-to yiu we moh-go siu yiu we
活东个性命，有会看个眼睛，有会听个耳朵，有会摸个手，有会
zông mi-dao-go zih-deo yiu we hyüong ky'i-mi-go bih-deo-kwun wa-yiu ng yiu ih-go we p'i-bing
尝味道个舌头，有会嗅气味个鼻头管^[1]；还有尔有一个会批评，

we s-ts'eng   we tang-sōn   we kyi-teh   we hwun-hyi   we pe-shōng   we ô-wōng-go ling-sing
 会思忖， 会打算， 会记得， 会欢喜， 会悲伤， 会慍惶个灵性；
 wa-yiu   ng yiu ih-go   we kōng shih-wô-go   cū-pô   teng ih-go   m-bing   m-t'ong-go   kyi-sing   wa-yiu
 还有， 尔有一个会讲说话个嘴巴， 等一个𠵼病𠵼痛个肌身； 还有，
 ng yiu ts'ing-kyūn   yiu beng-yiu   yiu tsi-me   yiu hyūong-di   yiu ah-nyiang   teng ngô ah-tia
 尔有亲眷， 有朋友， 有姊妹， 有兄弟， 有阿娘， 等我阿爹；
 wa-yiu   ng yiu   Sing-shū-go   kao-hyūing   li-pa-nyih-go   hao-c'ü   Yia-su kyiū ze-go   do kong-lao
 还有， 尔有《圣书》个教训， 礼拜日个好处， 耶稣救罪个大功劳。
 Hen-li   keh-sing eng-we-go   tsa   ziu-z   ih-ts'in shū-kæn-zōng-go dong-din   nying-ts   do-læ wæn
 汉利！ 箇星恩惠个债， 就是一千世间上个铜钲， 银子， 驮来还，
 jih-dzæ feh-keo   næn-kæn ng lin ih-ts'in dong-din tu   m-teh-go
 实在弗够。 难间尔连一千铜钲都𠵼得个。」

[1] 此处原书错印为 dih-deo-kwun

Hen-li   z-ka   wô   Tia-tia   ng zin-deo wô   yiu-teh-go   nying ky'in nying-kô   hyū-to dong-din
 汉利是介话， 「爹爹！ 尔前头话有得个人欠人家许多铜钲，
 ih-pih   tu feh-zōng tsiang   næn-kæn ngô hyiao-teh   ng-go shih-wô z   jih-we-go   'ô-tsao ng tsæ-ve t'ing-meng
 一笔都弗上账； 难间我晓得尔个说话是实惠个。 下遭尔再𠵼听闻
 ngô wô   veng-veng feh-ky'in nying-kô   keh-cü-ka   shih-wô
 我话， 份份弗欠人家箇株介说话。」

Ah-tia   z-ka   wô   Hen-li   ngô nyūn-z siang-vōng ng ve tsæ kōng   keh-cü-ka   shih-wô   ing-we
 阿爹是介话， 「汉利！ 我原是想望尔𠵼再讲箇株介说话； 因为
 ah-lah   keh-sing nying tu   yiu wæn feh   wun-go tsa   ah-lah bih-ying m-kao   tsih-hao zia-zia T'in-Vu do
 阿拉箇星人都有还弗^[1]完个债； 阿拉别样𠵼告， 只好谢谢天父大
 dz-pe   dziang-t'ong jing-næ   æ-lin   ah-lah   ts'a Yia-su tao shū-kæn-zōng læ   teng ah-lah wæn keh-sing
 慈悲， 长通忍耐哀怜阿拉； 差耶稣到世间上来， 等阿拉还箇星
 long-tsong tsa
 拢总债。」

[1] 此处原书错印为 fhe

IH-PE TSIU

一杯酒

Deo-tsao-ts hyiang-'ô yiu ih-veng nying-kô k'æ ih-bæn væn-tin shü-vi yiu-tin dong-din dæ ih-go
头遭子乡下有一份人家，开一爿饭店，势微有点铜钿；抬一个
lao-nyüing sang ih-go ng-ts ming-z kyiao-leh Ah-mong
老娘，生一个儿子，名字叫勒阿蒙。

Keh Ah-mong dzong-siao ts'ong-ming ling-li tso-nying yia 'o-ky'i teng siao-nying-de ih-ngæn feh-we
箇阿蒙从小聪明伶俐；做人也和气，等小人队一眼弗会
zao-nyih wa-yiu hyiao-jing tia-nyiang kying-djong tsiang-pe Zông-'ôh doh-shü ts-tsih se-jün m-neh hao
造孽；还有孝顺爹娘，敬重长辈。上学^[1]读书，资质虽然旡得好
sön di-ih ky'iah-z pi da-kæ we doh-tin nying-kô tu wô gyi tsiang-læ tsong-we fah-dah
算第一，却是比大概会读点。人家^[2]都话其将来总会发达。

[1] 此处原文错印为 Zông-'oh

[2] 此处 1852 版错印为 nying-ko

Tao-leh jih-ng-loh shü z-'eo gyi-go ah-tia ta-leh Ah-mong tao Fi-lah-t'ih-fi mô-deo ky'i 'ôh
到了十五六岁时候，其个阿爹带勒阿蒙到非拉铁非码头去学
sang-i Tseo-tsing ih-bæn 'ông-k'eo keh-go 'ông z sing Mô k'æ-go ziu pa sing Mô-go tso sin-sang
生意。走进一爿行口；箇个行，是姓马开个；就拜姓马个做先生。
Dzong-ts' yi-'eo keh Ah-mong ziu tso Mô-kô 'ông-li-go 'ôh-sang-ts
从此以后，箇阿蒙就做马家行里个学生子。

Gyi-go ah-tia ih-lin læ 'ông-li deng-leh hao-kyi-nyih K'en-kyin Ah-mong læ gyü-deo-teng tso sang-i
其个阿爹一连来行里庵了好几日。看见阿蒙来柜头顶做生意，
tao yia we-tso zi sing-li ts'eng-ts'eng z-ka wô Gyi ziah-z sang-i 'ôh-dzing ziu hao fah-tin
到夜会做；自心里忖忖是介话^[1]，「其若是生意学成，就好发点
peng din peh gyi tao zi oh-li-pin ky'i k'æ-tin
本钿，拨其到自屋里边去开店。」

[1] 本句 1852 版为 ziu du-bi-li zi-ts'eng z-ka wô（就肚皮里自忖是介话）

Ko-leh kyi-nyih keh Ah-mong-go ah-tia pa-bih sin-sang teng Ah-mong ka wô Ah-mong
过了几日，箇阿蒙个阿爹拜别先生；等阿蒙介话，「阿蒙！
Ah-mong ng ah-tia iao kyü oh-li ky'i-de ng læ dông-deo 'ông-li ts'in-ding m-nao teng wa-nying ts'eo
阿蒙！尔阿爹要归屋里去了。尔来荡头行里，千定旡得好等坏人凑
de djông-djông iao kyi-teh Sing-shü-li ih-kyü wô ziu-z Væn-pah teng ôh-go z-ken
队；常常要记得圣书里一句话，^[1]就是，凡百等恶个事干
siang-gying-go tu kæ tso-gyi
相近个，都该做忌。」

[1] 此处 1852 版多「凡类恶者宜戒之。」七个汉字

Ah-tia ky'i ts'eo Ah-mong læ 'ông-li tsao-tsao bô-ky'i dzi-dzi kw'eng gying-gying lih-lih tso
阿爹去之后，阿蒙来行里，早早爬起，迟迟困，勤勤力力做
z-ken ping-ts'ia yiu cong-sing dəe tong-kô keh-lah Mô sin-sang pô 'ông-li z-ken long-tsong t'ôh gyi eo
事干；并且有忠信待东家。箇拉马先生把行里事干，拢总托其；诤
gyi kah-nga siao-sing
其格外小心。

Yiu ih-nyih Ah-mong tao kah-pih 'ông-li ky'i wæn ih-peng shü Keh-bæn 'ông-li yiu ih-go wă 'ôh sang
有一日，阿蒙到隔壁行里去还一本书。箇月行里有一个坏学生
ts ming-z kyiao-leh Ah-ngwæn ky'üoh-tsiu c'ô-bæn vu-sô-peh-we Keh Ah-ngwæn k'en-kyin Ah-mong tao
子，名字叫勒阿顽。吃酒叉牌，无所不为。箇阿顽看见阿蒙到
gyi-go 'ông-li-læ ziu pô tsiu-dong-li sia liang-pe tsiu c'ih-læ ky'ün Ah-mong dô-kô ky'üoh ih-pe
其个行里来，就把酒桶里鴈两杯酒出来，劝阿蒙大家吃一杯。

Di-nyi nyih keh wă 'ôh-sang-ts ziu tao Mô-kô 'ông-li læ mông-mông Ah-mong K'eo-k'eo Mô sin-sang
第二日，箇坏学生子就到马家行里来望望阿蒙。扣扣马先生
m-neh læ-kæn tsih-yiu Ah-mong doh-zi zo-kæn
旤得^[1]来间，只有阿蒙独自坐间。

[1] 此处 1852 版为 m̃-meh

Ah-mong k'en-kyin gyi læ ziu bô ky'i-sing ts'ing gyi zo kông-leh kyi-kyü k'ah-t'ao shih-wô
阿蒙看见其来，就爬起身，请其坐^[1]；讲勒几句客套说话。
Hweh-jün ts'eng-ky'i zô-nyi-ts ngô tao gyi-go 'ông-li ky'i gyi yiu tsiu peh ngô ky'üoh kyih-mih-ts gyi
忽然忖起，昨日子我到其个行里去，其有酒拨我吃；今末子，其
tao ngô-go 'ông-li læ ngô yia kə wæn gyi-go li dzæ-z Ts-si ts'eng-læ tsiu z tong-kô-go
到我个行里来，我也该还其个礼，才是。仔细忖来，酒是东家个。
tong-kô m̃-neh læ-tong ngô dza-hao zi tso cü-i Dæn-z m̃-neh tsiu peh gyi ky'üoh ngô jih-dzæ
东家旤得^[2]来东，我咋好自做主意？但是旤得^[2]酒拨其吃，我实在
ko-sing feh-ky'i Tsih-teh pô tsiu-dong-li yiah-z k'æ-ts sia liang-pe tsiu
过心弗去。只得把酒桶里钥匙开仔，鴈两杯酒。

[1] 此处 1852 版错印为 zô

[2] 此处 1852 版为 m-meh

[3] 此处 1852 版为 tsiu-dong，少 li 一字

Zông k'ong-p'ô Mô sin-sang læ hwông-kyih-hwông-mông kying pô yiah-z mông-kyi kwæn-hao tsih-kwu
尚恐怕马先生来，慌急慌忙，竟把钥匙忘记关好；只顾
do-leh tsiu eo Ah-ngwæn ky'üoh Keh tsiu-dong-li tsiu ih-ti ih-ti leo-c'ih læ yia feh-læ
驮勒酒，诤阿顽吃。箇酒桶里酒，一滯一滯漏出来，也弗来

Ah-ngwæn ky'üoh-leh sæn-pe tsiu z-ka wô Keh tsiu jih-dzæ z hao-go Wô-leh
阿 顾 吃 勒 三 杯 酒 ， 是 介 话 ， 「 箇 酒 实 在 是 好 个 。 」 话 勒
ih-sing ziu lih-k'eh we-cün zi-go 'ông-li ky'i-de
一 声 ， 就 立 刻 回 转 自 个 行 里 去 了 。

Mô sin-sang kyü-læ k'en-kyin tsiu-dong-li tsiu yiu-tin leo-c'ih meng Ah-mong wô Ng dzæ-fông yiu
马 先 生 归 来 ， 看 见 酒 桶 里 酒 有 点 漏 出 ， 问 阿 蒙 话 ， 「 尔 才 方 有
sia-tsiu m-teh Ah-mong ih-z wô-feh-c'ih ko-leh ih-hyih z-ka wô M-teh Mô
鴈 酒 旣 得 ？ 」 阿 蒙 一 时 话 弗 出 。 过 了 一 歇 ， 是 介 话 ， 「 旣 得 。 」 马
sin-sang zi ky'i pô tsiu-dong kwæn-kwæn-hao
先 生 自 去 把 酒 桶 关 关 好 。

Feh siang-tao di-nyi nyih keh Ah-ngwæn tseo-tsing 'ông-li læ teng Mô sin-sang ka wô Ma
弗 想 到 第 二 日 ， 箇 阿 顾 走 进 行 里 来 ， 等 马 先 生 介 话 ， 「 卖
ih-dong tsiu peh ah-lah iao ziang zô-nyi-ts Ah-mong peh ngô ky'üoh ih-yiang-go
一 桶 酒 拨 阿 拉 ， 要 像 昨 日 子 阿 蒙 拨 我 吃 一 样 个 。 」

Ah-mong bông-pin lih-tong ih-ngæn feh-hyang Mô sin-sang deo nyin-cün k'en gyi ih-k'en dæn-z Mô
阿 蒙 旁 边 立 东 ， 一 眼 弗 响 。 马 先 生 头 扭 转 看 其 一 看 ； 但 是 马
sin-sang se-tsih m-neh wô gyi keh Ah-mong min-k'ong ky'iah 'ong-leh m-c'ü ky'i
先 生 虽 即 旣 得 话 其 ， 箇 阿 蒙 面 孔 却 红 勒 旣 处 去 。

Teng Mô sin-sang tseo-c'ih-ky'i z'eo kw'a-kw'a tseo-tao Ah-ngwæn 'ông-li eo gyi tsæ teng Mô sin-sang
等 马 先 生 走 出 去 时 候 ， 快 快 走 到 阿 顾 行 里 ， 诤 其 再 等 马 先 生
ka wô Zô-nyi-ts-go tsiu feh-z Ah-mong sia-peh ngô ky'üoh-go z ngô zi sia-go Keh
介 话 ， 「 昨 日 子 个 酒 ， 弗 是 阿 蒙 鴈 拨 我 吃 个 ， 是 我 自 鴈 个 。 」 箇
Ah-ngwæn siao-siao ka wô Ng ts'ing-ts'ing ngô ngô ziu teng ng ka ky'i wô Ah-mong tsih-hao
阿 顾 笑 笑 介 话 ， 「 尔 请 请 我 ， 我 就 等 尔 介 去 话 。 」 阿 蒙 只 好
ing-dzing Keh Ah-ngwæn ziu teng Mô sin-sang ka wô Keh-nyih pao-'ông tsiu-dong-li tsiu leo-c'ih
应 承 。 箇 阿 顾 就 等 马 先 生 介 话 ， 「 箇 日 宝 行^[1] 酒 桶 里 酒 漏 出 ，
Ah-mong feh-zing sia-ko jih-dzæ z ngô-zi sia-go feh-z gyi shih-hwông
阿 蒙 弗 曾 鴈 过 ， 实 在 是 我 自 鴈 个 ； 弗 是 其 说 谎 。 」

[1] 此处 1852 版为 kwe-'ông

Mô sin-sang be liang-go 'òh-sang-ts mun-sæn en-s hong-p'in keh-lah dzing-gyiu siang-sing
马 先 生 被 两 个 学 生 子 ， 瞞 三 暗 四 ， 哄 骗 ， 箇 拉 仍 旧 相 信
Ah-mong
阿 蒙 。

Ah-mong kyî-kying ing-dzing Ah-ngwæn ky'üoh tong-dao m-neh dong-din yi feh-hao tao ah-tia u-sen ky'i
 阿蒙既经应承阿顽 吃 东道； 晓得铜钲， 又弗好到阿爹乌碎去
 t'ao tsæ-sæn ts'eng-læ tsih-teh pô 'ông-li dzin-gyü-li-go dong-din t'eo-bun ky'i leh liang-pah Ah-mong
 讨^[1]， 再三忖来， 只得把行里钱柜里个铜钲偷伴去了两百。 阿蒙
 t'eo-leh dong-din teng Ah-ngwæn dô-kô tsiu-kwun-tin-li ky'üoh tong-dao Tong-dao ky'üoh-hao Ah-ngwæn eo
 偷了铜钲， 等阿顽大家酒馆店里吃 东道。 东道吃 好， 阿顽诬
 Ah-mong dô-kô ky'i c'ô-bæn Ah-mong ih-ts'eng keh tao yia hao t'ông-jün ngó ying-leh-tin pô dong-din
 阿蒙大家去叉牌。 阿蒙一忖， 箇倒也好； 倘然我赢了点， 把铜钲
 dzing-gyiu hao en-leh dzin-gyü-li ka m nying we teh-cü
 仍旧好安勒钱柜里； 介阮人会得知。

[1] 此处 1852 版为 iao

Feh siang-tao c'ô-bæn c'ô-leh sæn-s cün tsih-we shü feh-we ying fi-dæn tong-dao dong-din
 弗想到叉牌叉勒三四转， 只会输， 弗会赢； 非但东道铜钲
 wæn-feh-læ lin tu-shü-go dong-din yi ky'in-leh yiu-ho M shih-fah tsih-teh tao 'ông-li dzin-gyü-li tsæ
 还弗来， 连赌输个铜钲又欠勒有伙。 阮设法， 只得到行里钱柜里再
 ky'i t'eo-tin wæn-leh shü-din tsæ tu 'oh-tsia we ying yia vi-k'o-cü ka-ni hao-ky'i wæn
 去偷点， 还了输钲， 再赌， 或者会赢， 也未可知， 介呢好去还
 t'eo-læ-go dong-din sæn-leh Mô sin-sang teh-cü
 偷来个铜钲， 省勒马先生得知。

'Ah-li hyiao-teh yi shü-diao Keh Ah-mong tsing-tsing m-fah wô yi wô-feh-c'ih kw'eng yi
 何里晓得又输掉！ 箇阿蒙真正阮法； 话， 又话弗出； 困， 又
 kw'eng-feh-joh ziu yia-tao pun-yia-ko ky'ing-ky'ing bô-ky'i-læ ih feh-tsôh nyi feh-hyih sông-sing t'eo-leh
 困弗熟。 就夜到半夜过 轻 轻 爬起来， 一弗作， 二弗歇， 爽性偷了
 nyi-pah kw'e yang-dzin lin-yia tao tu-dziang-li ky'i tu Ah-mong sing-li z-ka wô Ziah keh-tsao tu
 二百块洋钱， 连夜到赌场里去赌。 阿蒙心里是介话， 「若箇遭赌
 ying-de long-tsong hao wæn 'ô-tsao ngó ih-ding feh-ky'i tu-de Feh siang-tao keh-vah yi shü-de pô
 赢了， 拢总好还。 下遭我一定弗去赌了。」 弗想到箇伐又输了； 把
 nyi-pah kw'e yang-dzin shü-leh lah-t'ah kying-kwông
 二百块洋钱输勒邐邐 镜 光。

Tao t'in-liang Ah-mong dzæ-fông tseo-kyü 'ông-li ko-leh ih-zông Mô sin-sang yia tseo-tsing 'ông-li
 到天亮， 阿蒙才方走归行里。 过了一晌， 马先生也走进行里
 læ-de teng Ah-mong wô Dzin-gyü-li yiu nyi-pah kw'e yang-dzin ng hao do-tao dzin-tin-li ky'i
 来了； 等阿蒙话， 「钱柜里有二百块洋钱， 尔好驮到钱店里去
 dzeng hao c'ih-tin li-sih ziah li-sih zông-lôh kông feh ming-bah ngó ze-siu tao dzin-tin-li zi ky'i
 存， 好出点利息。 若利息上落， 讲弗明白， 我随手到钱店里自去
 kông
 讲。」

Ah-mong sing-li ih ts'eng Keh-tsao dza long-fah Ziah-z feh ky'i k'ong-p'ô Mô sin-sang iao zi læ do
阿蒙心里一忖，箇遭咋弄法！若是弗去，恐怕马先生要自来驮
yang-dzin ziah-z ky'i yi k'ong-p'ô Mô sin-sang tao dzin-tin ky'i k'ong li-sih z'ong-lôh lu-c'ih mô-kyiah læ
洋钱；若是去，又恐怕马先生到钱店去讲利息上落，露出马脚来。
dza tang-sôn ni Hweh-jün siang-tao Mô sin-sang yiu dong-din dzeng-læ bih-bæn dzin-tin feh-jü mao-sia Mô sin-sang
咋打算呢？忽然想到马先生有铜钲存来别月钱店。弗如冒写马先生
z-den tao keh-bæn dzin-tin ky'i do nyi-pah kw'e yang-dzin hao ti keh-go ky'üih
字头，到箇月钱店去驮二百块洋钱；好抵箇个缺。

Feh-siang-tao keh-bæn dzin-tin kwun k'en-k'en z-den pih-tsih feh-te pô Ah-mong liu-djü ts'a
弗想到^[1]箇月钱店馆看看字头笔迹弗对，把阿蒙留住^[2]；差
nying eo Mô sin-sang ih-læ ziu meng-ky'i dzing-yiu Ah-mong tsih-teh ih-ih tsiao-jing Mô sin-sang ziu
人诿马先生一来^[3]，就问起情由。阿蒙只得一一招认。马先生就
pô Ah-mong song-peh kwun-fu bæn gyi Kwun-fu ziu ky'ih gyi lôh lao-kæn
把阿蒙送拨官府办其。官府就挈其落牢监。

[1] 此处 1852 版为 Feh-siang，少 tao 一字

[2] 此处错印为 liu-jü

[2] 此处 1852 版为 ts'a nying eo Mô sin-sang læ. Mô sin-sang ih-læ, (差人诿
马先生来。马先生一来，)

Ah-mong læ lao-kæn kwæn-leh jih-to nyin Gyi k'æ-deo tseo-tsing lao-kæn z'-eo ngæn-li beh-c'ih z-ka
阿蒙来牢监关了十多年。其开头走进牢监时候，眼泪涔出是介
wô Æ Ngô tsong-z be keh ih-pe tsiu sô-'æ
话，「唉！我总是被箇一杯酒所害。」

Yiu nying p'i-bing z-ka wô Væn-pah nying feh-z ih-z-li ziu w'a tao gyih-deo tsong-z dzong
有人批评，是介话，凡百人弗是一时里就坏到极头。总是从
ih-ngæn w'a ka ky'i-deo Da-iah Ah-mong gyi di-ih-ying ts'o z tong-kô feh læ-tong pô tong-kô tsiu ts'ing
一眼坏介起头。大约阿蒙其第一样错，是东家弗来东，把东家酒请
nying-k'ah feh ts'eng tong-kô se-tsih m-meh k'en-kyin Tsing Jing tsæ-ve m-neh k'en-kyin-go
人客。弗忖东家虽即既没^[1]看见，真神再能既得看见个。

[1] 此处 1852 版为 m-neh

Di-nyi yang ts'o-c'ü z gyi shih-hwông Tong-kô meng gyi z'-eo ziah k'eng tsiao-jing be tong-kô
第二样错处，是其说谎。东家问其时候，若肯招认，被东家
tsah-vah lih-k'eh kæ-ko wa læ-leh-gyi Næn-kæn ih tseo-tsing w'a-go u-sen ziu feh neng-keo
责罚，立刻改过，还来勒及。难间一走进坏个乌碎，就弗能够

tseo-c'ih-læ s-teh ih-go hao-hao siao-nying cong-sing long-wæn

走出来；使得一个好好小人，忠信弄环。

K'o-sih k'o-sih Shü-kæn-zông mi-'ôh-go z-ken tsong-z yiu-go Keh-lah Yia-su kao meng-du
可惜！可惜！世间上迷惑个事干总是有个。箇拉^[1]耶稣教门徒

tao-kao shih-wô ziu-z M-nao peh ngô ziu mi-'ôh keh ih-kyü ah-lah tông-kæ sing-li
祷告^[2]说话，就是「咤得好拨我受迷惑」箇一句，阿拉当该心里

kyi-teh-lao vi-min ziang Ah-mong ka ih-z-li long-dzæn 'eo-deo ih-sang ih-si ao-feh-cün lin
记得牢^[3]。未免像阿蒙介，一时里弄赚，后头一生一世懊弗转；连

tso gyi tia-nyiang cü-kwu yia dô-kô hwe-ky'i
做其爹娘主顾也大家晦气。

[1] 此处 1852 版为 Keh-leh

[2] 此处 1852 版为 tao-kao-go

[3] 此处 1852 版为 kyi-leh-lao

SE-LAH TENG HÆN-NAH

虽拉等喊哪

Yiu ih-tsao li-pa-nyih ih-go nyiang-ts ming-z kyiao-leh Se-lah iao tao shü-vông-li ky'i teng
有一遭礼拜日，一个娘子，名字叫勒虽拉，要到书房里去，等

Hæn-nah oh-li ka tseo-ko Hæn-nah k'en-kyin-gyi eo gyi z-ka wô Ng iao tao 'ah-li ky'i
喊哪屋里介走过。喊哪看见其，诶其是介话，「尔要到何里去？」

Se-lah wô Ngô iao tao shü-vông-li ky'i gyi i-pin ky'i i-pin ing Hæn-nah wô
虽拉话，「我要到书房里去。」其依边去，依边应。喊哪话，

Mæn-tin ky'i ng dza-we ka læ-feh-gyi ni Wa tsao-de Se-lah lih-lôh wô Hæn-nah
「慢点去。尔咋会介来弗及呢？还早了。」虽拉立落话，「喊哪，

ng i-zông c'ün-hao-de feh Hæn-nah z-ka wô Kw'a-de ng tseo-tæn-zông-læ ngô sing-sin
尔衣裳穿好了弗？」喊哪是介话，「快了。尔走带上来；我新鲜

i-zông peh ng k'en-k'en ziu-z ah-lah yi-mô peh ngô-go
衣裳拨尔看看，就是阿拉姨嬷拨我个。

Se-lah-go ah-nyiang tsao feng-fu gyi m-nao yiu-lu wa-yiu m-nao teng Hæn-nah ts'eo-de
虽拉个阿娘早吩咐其咤得好游路，还有咤得好等喊哪凑队；

ing-we gyi z læn-do siao-nyiang tsih-kwu na-'o dziang-t'ong la-'ôh feh-k'eng doh-shü Se-lah se-tsih
因为其是懒惰小娘，只顾嬲和，长通赖学，弗肯读书。虽拉虽即

hyiao-teh ah-nyiang feh-hyü gyi tseo-tsing Hæn-nah oh-li ing-we gyi sing-li iao k'en keh-go i-zông keh-lah
晓得阿娘弗许其走进喊哪屋里， 因为其心里要看箇个衣裳， 箇拉
kô-hyi-deo iao teng Hæn-nah s-s deo Se-lah sing-li ts'eng-ts'eng tseo-tsing ih-zông iao-bông yia
假戏头要等喊哪梳梳头， 虽拉心里忖忖， 走进一晌， 要防也
m-kao ping-ts'ia hao 'eo-leh Hæn-nah dô-kô tao shü-vông li ky'i Se-lah ziu peng-zông leo-teng tao Hæn-nah
旤告；并且好候勒喊哪大家到书房里去， 虽拉就奔上楼顶到喊哪
u-sen ky'i K'en-kyin keh ôh-hao-k'en-go i-zông se-tsih gyi cü-pô feh wô c'ih sing-li z feh
乌碎去。看见箇恶好看个衣裳， 虽即其嘴巴弗话出， 心里是弗
shông-kw'a Tsæ deng ih-zông Se-lah pô gyi siu-li do-tih i-zông gwæn-leh Hæn-nah min-zông li z-ka
爽快。再庵一晌， 虽拉把其手里驮的衣裳攢勒喊哪眠床里， 是介
wô 'Eh-yia Keh-tsao dza kyih-sah Ky'in tsao-de Yi-kying kyiut-tin cong k'ao-ko ih-k'eh de
话，「嗑呀！箇遭咋结煞？欠早了！已经九点钟敲过一刻了。」
Hæn-nah z-ka wô 'E yiu ka t'in-wô Mæn-tin teng ngô deo s-s hao ping-ts'ia ah-lah
喊哪是介话，「哎，有介天话！慢点，等我头梳梳好。并且阿拉
z-ming-cong z tseo-leh kw'a
自鸣钟是走勒快。」

Se-lah sing-hyü-deh-tsin teng gyi ing-we gyi hyiao-teh feh i-jing do-nying shih-wô z wä 'Eo-deo gyi
虽拉心虚突颤等其，因为其晓得弗依顺大人说话是坏。后头其
ts'ia-kwu teng Hæn-nah kông yang-yiang 'æn-wô lin-tsih doh-shü z-ken tu mông-kyi-de Teng-tao Hæn-nah ah-nyiang
且顾等喊哪讲样样闲话，连即读书事干都忘记了。等到喊哪阿娘
tseo-lä z-ka wô Ng keh-sing nyiang-ts-den kyih-mih-ts shü wa-z ky'i doh feh-ky'i doh
走来是介话，「尔箇星娘子头，今末子书还是去读，弗去读？」

Se-lah z-ka wô Ô-üô Keh-zông z dza z-tsin Hæn-nah i-pin siao z-ka
虽拉是介话，「哦暇！箇晌是咋时节？」喊哪依边笑，是介
wô Keh-tsao z ih-ding læ-feh-gyi de Ah-lah kyih-mih shü sông-sing vong ky'i doh de dô-kô tao
话，「箇遭是一定来弗及了。阿拉今末，书爽性留去读了；大家到
din-deo ky'i hyi-hyi-de
田头去嬉嬉了。」

Se-lah z-ka wô Ngô næn-kæn z dza long-fah Ah-nyiang teh-cü tsing-tsing iao
虽拉是介话，「我难间是咋弄法？阿娘得知，真真要
væn-kwæn Hæn-nah wô Ng ah-nyiang dza-we teh-cü ni Kw'a-sing-tin mao-ts ta-leh gyi
犯关。」喊哪话，「尔阿娘咋会得知呢？快星点帽子带勒其，
dô-kô hao ky'i ao hwô ky'i tsæ deng ih-zông keh-sing nying long-tsong iao tao li-pa-dông-li ky'i k'ong-p'ô
大家好去拗花去；再庵一晌箇星人拢总要到礼拜堂里去；恐怕
p'ong-djôh ng-go ah-tia ah-nyiang teng sin-sang
碰着尔个阿爹、阿娘等先生。」

Se-lah ông-sah z-ka wô Gyi-lah li pa-dông li m-neh k'en-kyin ngô feh-tsiao dza iao mao-ün
虽拉快煞是介话，「其拉礼拜堂里旤得看见我，弗照咋要媚怨
ngô keh z-ken ih-ding mun-feh-ko Hæn-nah wô Gyi-lah tön-jün feh hyiao-teh-go t'eo-p'ô ng
我。箇事干一定瞒弗过。」喊哪话，「其拉断然弗晓得个。偷怕尔

ah-nyiang meng ng shih-wô ng tsih wô siao nying z-ka to ngô zo-leh 'eo deo keh-lah m-neh
阿娘问尔说话，尔只话，小人是介多，我坐勒后头，箇拉晓得
k'en-kyin ngô Se-lah z-ka wô Ka tao hao wô tsih-leh Hæn-nah wô Vong
看见我。」虽拉是介话，「介倒好话。只勒……」喊哪话，「留
tsih-leh tsih-leh tsæ z ih-k'eh hwô hao m-neh de ngô z iao ky'i dæn-ming ng ky'i feh ky'i Gyi
只勒，只勒；再是一刻花好晓得了。我是要去；但明尔记弗去。其
pin-tseo pin peng-lôh leo-'ô
边走，边奔落楼下。」

Se-lah lih-ts ts'eng-ts'eng ah-nyiang shih-wô wa-yiu ts'eng-ts'eng feh siu li-pa-nyih z go wâ
虽拉立仔，忖忖阿娘说话；还有忖忖弗守礼拜日是个坏
nyiang-ts ôh-ziang feh-ken ky'i ing-we yi ts'eng-tao ôh-hao-k'en hwô tsih-hao i-leh Hæn-nah shih-wô keng-leh
娘子，恶像弗敢去因为又忖到恶好看花，只好依勒喊哪说话，跟勒
gyi dô-kô ao-hwô ky'i K'en-kyin keh-sing hwô jih-dzæ nao-nyih ih-z-li tseo-feh-k'æ Teng-tao Se-lah ky'i
其大家拗花去。看见箇星花实在闹热，一时里走弗开。等到虽拉归
oh-li ky'i k'eo-k'eo gyi tia-nyiang læ-kæn ky'üoh-væn
屋里去，扣扣其爹娘来间吃饭。

Ah-nyiang k'en-kyin z-ka wô Ng keh-tsao yia we læ-de soh z-ken peh ng ka dzi
阿娘看见是介话，「尔箇遭也会来了。啥事干拨尔介迟？」
Se-lah deo eo-ts feh-ing gyi Gyi tia-nyiang ngæn-tsing ts'ing-ting-ting k'en gyi hyiao-teh gyi pih-ding yiu soh-go
虽拉头讴仔弗应其。其爹娘眼睛清盯盯看其，晓得其必定有啥个
yün-kwu ziu wô Ngô siang-vông ng ve yiu-lu ngô læ li-pa-dông li m-neh k'en-kyin ng ng
缘故；就话，「我想望尔舡游路。我来礼拜堂里晓得看见尔；尔
tsong-kyiu zo-læ 'ah-li Se-lah min-k'ong 'ong-ky'i-læ z-ka wô Ngô ngô zo Sin-sang
总究坐来何里？」虽拉面孔红起来是介话，「我……我坐……先生
eo ngô zo 'eo-pe nying z-ka to
讴我坐后背，人是介多。」

Ah-nyiang eo gyi væn ky'üoh-leh kw'a k'ong-p'ô 'ô-pun-nyih shü-vông-li ky'i yi læ-feh gyi Se-lah
阿娘讴其饭吃勒快，恐怕下半日书房里去又来弗及，虽拉
hyüong-kwun-deo bih-bih-t'iao væn ky'üoh-feh-lôh ing-we gyi hyiao-teh zông-pun-nyih 'ang-we z tso-dzæn de
胸 腕 头^[1]蹦蹦跳，饭吃弗落；因为其晓得上半日行为是做赚了。
keh-lah gyi kw'a-kw'a tao shü-vông-li ky'i
箇拉其快快到书房里去。

[1] 此处原文错印为 hyüong-kwun-keo

Sin-sang ih-kyi k'en-kyin gyi z-ka wô Se-lah ng dza-we zông-pun-nyih feh-læ doh-shü
先生一记看见其，是介话，「虽拉，尔咋会上半日弗来读书
ni Se-lah hong-p'in z-ka wô Ngô ah-nyiang m-neh peh ngô læ Sin-sang wô Dza-we
呢？」虽拉哄骗是介话，「我阿娘晓得拨我来。」先生话，「咋会
m-neh peh ng læ Gyi wô Ah-lah ah-nyiang kyih-mih t'in-nyiang næn-ko-kæn
晓得拨尔来？」其话，「阿拉阿娘今末天亮难过间。」

Se-lah yia-'òh fông-c'ih p'ong-kyin Hæn-nah gyi wô Ah-lah kyih-mih kyì-kao tao yüong-leh
虽拉夜学放出，碰见喊哪，其话，「阿拉今末计较倒用勒
hao-go 'ò li-pa tsæ z-ka tso ng k'eng feh Se-lah deo ngah-ngah sing-li feh shông-kw'a
好个。下礼拜再是介做，尔肯弗？」虽拉头扞扞，心里弗爽快，
ziu li-k'æ Hæn-nah kw'a-kw'a tao oh-li ky'i Gyi tseo-tsing oh-lô k'en-kyin ah-nyiang iu-meng siang-mao
就离开喊哪，快快到屋里去。其走进屋落，看见阿娘忧闷相貌，
meng-meng gyi z-ka wô A-m ng soh-go z-ken Ah-nyiang ing gyi wô Teng ng
问问其是介话，「阿姆，尔啥个事干？」阿娘应其话，「等尔
tia-tia læ ng we teh-cü gyi
爹爹来，尔会得知其。」

Se-lah t'ing-meng ah-nyiang ka wô hah-sah de ing-we hyiang-djông gyi ah-nyiang m-neh ka
虽拉听闻阿娘介话，吓煞了。因为向常其阿娘旡得介
siang-mao gyi ah-tia li-pa-nyih yia ve tseo-c'ih-ky'i gyi zông-k'ong-p'ô ah-tia læ-kæn tang-t'ing gyi tso-go
相貌；其阿爹礼拜日也旡走出去。其尚恐怕阿爹来间打听其做个
z-ken
事干。

'Eo-deo gyi ah-tia læ-de Se-lah sing bih-bih-t'iao Teng-tao gyi ah-tia zo-lôh ky'üoh-dzô m-kao
后头其阿爹来了。虽拉心蹦蹦跳。等到其阿爹坐落吃茶，旡告
wô-soh Se-lah sing shü-vi kw'un ih-ngæn Teng dzô ky'üoh-hao Se-lah lih-ky'i-læ iao ky'i kw'eng ky'i gyi
话啥；虽拉心势微宽一眼。等茶吃好，虽拉立起来要去困去。其
ah-tia p'ô-p'ô siang-mao teng gyi z-ka wô Se-lah ng zo-tæn-lôh ng-go w'a-c'ü ngô yi-kying
阿爹怕怕相貌等其是介话，「虽拉，尔坐带落。尔个坏处我已经
teh-cü na-p'ô ng teng Hæn-nah yüong dza-hao kyì-kao iao p'in ah-lah p'in-feh-læ
得知。哪怕尔等喊哪用咋好计较要骗阿拉骗弗来。」

Se-lah ziu k'oh-c'ih-læ z-ka wô Ô-üô Tia-tia 'e nyiao-nyiao ngô ngô dzong
虽拉就哭出来，是介话，「哦嘅！爹爹哎！饶饶我。我从
m-neh sing ka næn-ko ko
旡得心介难过过。」

Ah-tia wô Ngô hyiao-teh ng-go sing tsæ-ve feh næn-ko yiu-ze pih-ding ziu-næn ngô
阿爹话，「我晓得尔个心再旡弗难过。有罪，必定受难，我
wô-hyang ng dao kyih-mih ng tso-ko-go feh-z siao-siao z-ken ngô hao nyiao ng Se-lah t'ing
话向尔道；今末尔做过个，弗是小小事干，我好饶尔。」虽拉听
ah-tia kao-hyüing k'oh-sah de 'eo-deo pô long-tsong tso-ko z-ken tu tsiao-c'ih-læ de Gyi ah-tia wô
阿爹教训哭煞了；后头把拢总做过事干都招出来了。其阿爹话，
Ng deo ih-ky'i feh-kæ cü-i k'ô-feh-ding tseo-tsing Hæn-nah oh-li ky'i ng hyiao-teh ngô tsao feng-fu
「尔头一起，弗该主意柯弗定，走进喊哪屋里去。尔晓得我早吩咐
ng m-nao teng keh-go w'a nyiang-ts ts'eo-de Tsing Jing lih-fah ka wô Iao i-jing do-nying
尔旡得好等箇个坏娘子凑队。真神律法介话，要『依顺大人』
shih-wô ng næn-kæn feh-i Ziu-z Hæn-nah k'eng t'ing ng shih-wô dô-kô tao shü-vông-li ky'i ng
说话，尔难间弗依。就是喊哪肯听尔说话，大家到书房里去，尔

yia-z yiu-ze ing-we ng feh-t'ing feng-fu kao ng-noh m-nao teng Hæn-nah ts'eo-de Ng kyi-kying
 也是有罪；因为尔弗听吩咐，教尔依吩咐得好等喊哪凑队。尔既经
 hyiao-teh zi-go meng-veng ng wa-we feh kwu-djôh feh siu li-pa-nyih wa-yiu kông hwông-wô iao siang
 晓得自个门份，尔还会弗顾着；弗守礼拜日。还有讲谎话，要想
 tsô-kæ zi-go ǃa-c'ü Se-lah ng næn dao feh hyiao-teh Tsing Jing deng-nyih iao sing-p'un keh-sing z-ken
 遮盖自个坏处。虽拉！尔难道弗晓得真神庵日要审判箇星事干
 ni Djün-dao-shü jih-ih tsông jih-kyiu tsih wa-yiu Pao-lo kyi Yi-feh-sô shü di-ng
 呢？〈传道书〉十一章，十九节，还有〈保罗寄以弗所书〉第五
 tsông di-loh tsih z-ka wô We-leh keh-sing z-ken Tsing Jing-go ô-wông z kông-lôh peh feh
 章，第六节，是介话，『为了箇星事干，真神个慳惶是降落拨弗
 i-jing cü-kwu-go sing-zông Wa-yiu Iah'en Meh-z-loh nyiæn-ih tsông di-pah tsih yiu wô
 依顺主顾个身上。』还有〈约翰默示录〉廿一章，第八节，有话，
 Væn-pah kông hwông-wô cü-kwu pih-ding læ liu-wông yin-siao læ-kæn dziah-go wu li-hyang ziu kw'u-næn
 『凡百讲谎话主顾必定来硫磺延烧来间着个湖里向受苦难。』』

Se-lah 'eo-deo z tsing-tsing wông-k'ong nying-tsing ao-hwe Teng ah-tia kông-hao ziu tseo-tsing
 虽拉后头是真真惶恐^[1]，认真懊悔，等阿爹讲好，就走进
 zi-go vông-li ky'i t'ôh Yiæ-su kong-lao gyiu Tsing Jing nyiao-diao gyi-go ze ing-we væn-pah væn-ze-go
 自个房里去，托耶稣功劳，求真神饶掉其个罪；因为凡百犯罪个
 nying iao siang gyi go ze hao nyiao-diao teng sing li-hyang teh-djôh en-loh tsih-yiu k'ao-djôh Yiæ-su
 人要想其个罪好饶掉，等心里向得着安乐，只有靠着耶稣。

[1] 此处原文错印为 wông-k'ông

'Eo-deo Se lah teng-tao nyin-kyi do djông-djông ve mông-kyi keh-go nyih-ts ôh-ziang ih-go
 后头虽拉，等到年纪大，常常舡忘记箇个日子。恶像一个
 tsih-le ih k'en-kyin gyi ziu ts'eng-tao zin-deo-go ze tön-tön feh-ken tsæ ky'i væn
 渍沫；一看见其，就忖到前头个罪，断断弗敢再去犯。